

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak helyben, házhoz hordva:
Félévre 3 kor. 50 fill. | Egy hónap 60 fill.

Feliról szerkesztő és lapkiadó tulajdonos:
Dr. Kiss Pál. Telefon-száma: 63.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-tér 2., telefon-szám: 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. | Negyed évre 3 kor. 50
Fél évre 7 „ | Egy hónap 1 „ 20

A szerajevói merénylet.

Befejezés előtt a vizsgálat.

Megszökött mohamedán összeesküvő.

Elfogott udvari fényképész.

Befejezés előtt a vizsgálat.

A trónörökösök ellen elkövetett merénylet ügyében a vizsgálat befejezéshez közeledik. Egész napon át a szemtanúkat és a merénylőket hallgatják ki s az összeesküvés részleteit igyekeznek kideríteni. Annyi megállapítható, hogy — az összeesküvésben résztvevő emberek töredelmes beismerésben vannak, a nyomozó hatóságot hozzásegítették a bűntett minden titkához, a vallomásokat azonban szigorú titokban tartják és csak felsőbb parancsra fogják közölni a vizsgálat eredményét a nyilvánossággal.

A konakban, ahol Potiorek Oszkár tartományi főnök revidiál, naponta vannak fontos tanácskozások, amelyeken a vizsgálat újabb fejleményeit beszélnek meg. A konak és a Ballplatz között állandó az érintkezés és érdemben eddig a vizsgálóbírák nem határoznak, míg a külügyminisztérium részére utasítást nem kapnak.

Csüdtörökön báró Gorup bécsi rendőrfőigazgató visszarendelte a Szerajevóba kiküldött hat detektívet. Visszahívták a frissen detektíveket is és most már csak a magyar detektívek, a határrendőrség és az államrendőrség kiküldöttjei vesznek részt a nyomozásban. Valószínű, hogy fáradságos munkáinkat a jövő hét elején ők is befejezik s ezután csak a szerajevói rendőrség emberei vesznek részt a nyomozásban.

A megszökött mohamedán összeesküvő.

Princip Gavrót és merénylő társait ma délelőtti ismét kihallgatták s főként azt igyekeztek megindni tőlük, vajjon nincs-e tudomásuk arról, hová rejthette Mehmed Bagics a hatodik bombát. A merénylők erről nem tudnak, Bagics pedig — mint már hétfőn megirtuk — Montenegróba szökött.

A szerajevói országos törvényszék vizsgálóbírája most elfogott

parancsot adott ki Mehmed Bagics ellen, de alig remélik, hogy a Niksicbe szökött merénylőt a montenegrói hatóságok kiadják.

Az elfogató parancs szerint Mehmed Bagics kolnai származású, huszonkétéves mohamedán vallású asztalos legény, akiről tudják, hogy iszlám eredete ellenére nagyszerb érzelmű s a propagandistáknak kedvelt bizalmasa volt. Bagics mindenre kapható ember, akit Principnek nem volt nehéz rávenni arra, hogy a bombamerényletet kövesse el a trónörökösök ellen.

Elfogott udvari fényképész.

A detektívek most Bagics felkutatásán fáradoznak. Kedden kétségtelenül megállapították, hogy a mohamedán összeesküvő Montenegróba szökött át. A határon minden különösebb ellenőrzés nélkül sikerült átjutnia — mozlím ember nem volt gyanús a csendőröknek — Niksicben pedig baja nem történhetik, mert a montenegrói szerbek tudják, hogy Bagics az ő emberük.

Bagics lakásán, a Carsiában tegnap házkutatást tartottak, a melyen megállapították, hogy az összeesküvőnek nem volt annyi pénze sem, hogy Melkovicsig megválthassa vasuti jegyét. A nyomozás folyamán azonban megindult a detektívek, hogy Bagicsnak egy mosztári udvari fényképész, Marianovics Dusan adott pénzt az utazására. Az udvari fotografus szintén ismeretes nagyszerb érzelmű és a merénylő vele lépett érintkezésbe, Marianovics június 30-án, két nappal a merénylet után adott is pénzt Mehmed Bagicsnak, aki erre megszökött Szerajevóból.

A terhelő bizonyítékok alapján Marianovicsot Mosztárban letartóztatták s ma reggel szállították a szerajevói Kreisgericht börtönébe.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház üése.

A képviselőház ma is törvénykezési ügyekről szóló törvényjavaslatot tárgyal. Az általános vitához még mindig többen iratkoztak fel szólásra és nagyon hosszúnak ígérkezik a részletes tárgyalás is.

A mai ülés első szónokai: Narancsik József, Rakovszky István, Eltner Zsigmond, Jaczók Pál, Pető Sándor, Benedek János és Szmeccsányi György. A munkapárt részéről senki sem iratkozott fel szólásra.

Az ellenzéken és a munkapárti oldalon egyformán jókor gyülekeztek a képviselők, mert az üléseket gróf Tisza István utasítására újabb pontosan tíz órakor megnyitják.

Bodóthy Pál elnököl az ülésen. A beérkezett iratok előterjesztése után áttértek a törvénykezési ügyekről szóló törvényjavaslat folytatódó tárgyalására.

Narancsik József kötelességének tartja, hogy tiltakozzék a javaslatban tervezett burkolt adóemeléssel szemben. A mai gazdasági helyzetben lelkiismeretesség és bűn az adózó polgárságot újabb terhekkel sújtani. Ez a javaslat nem fogja a perlekedések számát csökkenteni, ezt nem is volna most szabad erőszakolni, amikor az ország a kereskedelmi és gazdasági tönk szélén áll.

Sümegei Vilmos: Csak a mungók élhetnek ebben az országban. Azok virágoznak.

Az elnök rendutasítja Sümegei Vilmost.

Narancsik József: Már most bejelenti, nem törődve a munkapárti türelmetlenségével, hogy a javaslat részletes vitájában minden pontnál felszólal és módosításokat fog előterjesztelni. (Zajos helyeslés és éljenzés a baloldalon.) A közérdek szempontjait teljesen hiányoznak a pénzügyminiszter javaslatából és csak a brutális, önző fináncérek érvényesül benne.

A feliratkozott képviselők közül még Rakovszky beszélhetett, a többiekre holnap kerül a sor.

— A gazdák figyelmébe. Felhívjuk a vasutvonalak mentén levő birtokosok, hogy terményeiket a vasuti állomásoktól száz méternél távolabba rakják le, mivel a kisebb távolságra lerakott terményeknek a mozdony szikrájától leendő meggyulladás esetén a vasutársaságok felelősséget nem vállalnak.

A belgrádi demarch.

A nagyhatalmak álláspontja.

A „Neue Freie Presse” írja: A helyzet még nem tisztázódott. A szerajevói vizsgálat még nincs befejezve és ezért itteni diplomáciai körökben sem tudták eddig végleges ítéletet formálni. Bizonyos csak annyi, hogy úgy Franciaország, mint Oroszország elléli a merényletet és egészen természetesnek találja, hogy az osztrák-magyar kormány Belgrádban lépéseket tesz egyrészt az ott kompromittált személyiségek megbüntetésére céljából, másrészt azért, hogy ilyen gyászos események a jövőben ne történhessenek.

Mind a két kormány kívánja, hogy ne kerüljön sor komoly bonyodalmakra és különösen a szajspárti kormány mindent elkövet arra, hogy a béke föl ne boruljon.

Aml szövetségeseink magatartását illeti, ezt a dolgok állása egészen pontosan írja elő. Berinben ezt az álláspontot foglalják el, hogy bármint fordulatot vegyen is ez a kérdés, Ausztria-Magyarország kormányát a legteljesebb módon támogatni kell.

Egyébként azonban a német kormányra nézve ma is azok az alapelvek irányadóak, amelyeket a német birodalmi kancellár a legutóbbi válság idején a birodalmi gyűlésben mondott beszédeiben ismételtlen körvonalazott, hogy Ausztria-Magyarország mindenkor számíthat a német birodalom teljes tetterős támogatására.

Olaszország is teljesen a monarchiával való szövetség talaján áll. Az olasz kormány Szerbiában latba veti egész befolyását arra, hogy engedékenységre bírja a kormányt Ausztria-Magyarország jogos követeléseivel szemben, ha azonban a monarchia és Szerbia közötti tárgyalások folyamán akadályok támadnának, úgy Olaszország habozás nélkül teljesíteni fogja a szövetségek — kötelességeit.

Csoda-e vagy nem csoda?

Munkapárti alaposág.

A „Budapesti Közlöny” nagyon komoly lap, minden szava igaz. Nemde? A melléklete, az Országgyűlési Értesítő — leghebb, leghitelesebb tükre a parlamenti tárgyalásoknak. Nemde? A képviselőház elnöke pártokon felül áll, elfogulatlan és csakis szinzigasságokat mondó valaki, akinek tévedni nem szabad, akinek ajkát nem fertőzetheti meg a valótlanosság szava. Nemde?

HAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Julius 11. szombat. Róm. kath. Pius p. vt. Protestáns Pius p. vt. Görög orosz június 28. Cir., Ján. Nap kel 4 óra 13 percek, nyugszik 7 óra 55 percek.

Időjárás. Meleg és tulnyomóan száraz idő várható. Sürgönyprognózis: Meleg, száraz. Hőmérséklet: 24-8. C.

A fogházipar korlátozása.
Régi panasz az iparosok, hogy az állam a letartóztatási intézkedésekben levő rabokkal a legkülönbözőbb ipari munkákat végezteti. Egy-egy magyar foglyot, bőrő, vésőgépek gyártóit. A kisiparosokra részben konkurenciát jelent az állam legolcsóbb munkaadóinak versenye. Számtalan alkalommal nyilatkoztak meg az ellen. Balogh Jenő igazságügyminiszter megígérte a kérdés rendezését és az illetékes ügyosztály, amely a börtönök kérdését intézi, most készítette el javaslatát. A megoldási tervet szerint — amely azonban még nem került elhatározásra — állami letartóztatási intézetek a jövőben csak olyan ipari terméket állítsanak elő, amelyekre az igazságügyi kormányzat van szüksége. Az igazságügyi nyomtatványok, a berendezési tárgyak jövőre is a foglyutervekben készítenek, de eladásra kész ipari termékek nem gyártanak. A letartóztatási intézetek a jövőben csak iparosok számára való féltermékeket készítenek, amelyekkel az ipar számára a külföldnél olcsóbb készítményeket akarnak juttatni. A tervezett megoldást legközelebb az érdekeltek elé terjesztik s talán már a jövő esztendőben megreformálják a magyar fogházak és börtönök működését.

Koleragvár az Eötvös utcán.
Azt mindenki jól tudja, hogy az Eötvös utca végén van egy jeggyár, de hogy ebben az utcában ma koleragvár is létezik, arról azok győződtek meg, kik ma kénytelenek voltak ezen az utcán végighaladni. Az Eötvös-utcán, mint azt mindenki igen jól tudja, egy nyílt csatorna húzódik végig, mely leveleit a Zeller-féle gőzmalom elhasznált vizét. A csatorna időnként megtelek mindenféle szerves, tehát rothadó anyagokkal. Most is így volt. Ezt a bűzös anyagot aztán valakinek az intézkedése folytán az éjjel kireakták a csatorna partjára és egész napon át olyan büzt terjesztett, hogy az utcában sehol ablakot kinyitni nem lehetett. Mintha valaki az Eötvös-utcán szándékosan termelni akarná a kolera baktériumait. Felhívjuk ennek a veszedelmes és tarthatatlan állapotnak a megszüntetésére az illetékes hatóság figyelmét.

Lesz már Makónak rendőr-kutyája. Igaz ugyan, hogy volt már Makónak egy ugynevezett rendőr-kutyája, de hogy hova lett nem tudjuk és nem kutatjuk eltűnésének okát sem. A rendőr-kutyáról való megemlékezésünk most annyiban lett ismét időszerű, hogy a helygyminiszternek egyik legújabb rendelete értelmében bár elég drágán, Makóvárosa ismét hozzá fog jutni egy legközelebb eltűnésre váró rendőr-kutyához. A miniszter ugyanis a vármegye al-

ispáni hivatala úján rendeletet küldött Makó városához, melyben meghagyja, hogy rendőr-kutyát szerezzen be. A miniszter e célra legalkalmasabbnak tartja a német juhász kutyákat. Ez év szeptember havában a miniszter támogatásával Esztergomban a magyarországi rendőr és rendőr-kutyája egyesület vezetősége mellett kutyaidomító tanfolyamot tartanak, melyen a kiképzést Jurisch Frigyes iserlohvi rendőr-kommisszárius végzi. A miniszter elrendeli, hogy Makó városa erre a tanfolyamra, mely 6 hélig tart, egy rendőrtisztet küldjön 600 korona költséggel. A tanfolyam után hatszáz korona ellenében Makó megkapja a rendőr-kutyát. Így jut Makó városa akarata ellenére újból a nagyon is nélkülözhető rendőr-kutyához.

A községi jegyző is podszta lesz. A helygyminiszter legközelebb beterjeszti a parlamentben a városok szervezeti reformjáról szóló törvényjavaslatát. Ugy értesülünk, hogy az új városi törvénytervezetben egy új községi típusú illesztnek be, a mezővárosokat. Eredetileg csak azokat a rendezett tanácsú városokat akarták ebbe a típusba sorozni, melyek a tanácsai szervezettel bíró községeket nem tudják viselni. Ujabbban a fejlettebb nagyközségnek a lehetővé akarják tenni a mezővárossá alakulását. E kérdés körül most folynak a tárgyalások. A kérdés még nem dönt el, de ha győz ez az álláspont akkor az új törvény alapján mezővárossá átalakuló nagyközségek jegyzői a törvény végrehajtása után polgármesterekké lehetnek. Ilyen minőségükben természetesen önkormányzati tisztviselőik lesznek.

A MAKÓI PIACROL.

Drága minden.

A mai napon több volt a nép, mint az eladni való holmi. Régióta nem volt ilyen csekély kínálat a makói piacon, mint ma. Így szokott ez lenni mindig az aratás idejében. Nem is igen lehet ezen csodálkozni. Valamire való gazda ilyenkor a vágott rend körül sürög forog. A nagy készlet hiány azán alaposan felverte az árakat. Olyannyira, hogy a buza ára ma Makón ugyanannyiba került, mint Budapesten.

A makói piacon a csekély kínálat következtében a buza métermázsájáért 27 koronát fizettek. Budapesten is ez volt a buza ára.

A kukorica is csekély mennyiségben került piacra s métermázsájáért 14 korona 40 fillért fizettek. Budapesten ugyancsak ennyit.

A hagymapiacra nagy az élenkség. Ugyszólván lázas a kereslet, a kínálat viszont igen csekély volt. Ehhez képest aztán az árak rohamosan emelkedtek. 12 koronán kezdődött ma a kereslet, de a piac közepén már 14 koronát is igen szívesen fizettek. Ezt az árat ma piac végéig megtartotta a vöröshagyma.

A fohagyma ára szintén emelkedett s a mai piacon szívesen fizettek métermázsájáért 30 koronát.

SZINHÁZ.

* Varjas Antal a Hollósy Kornélia színházban. Óriási felforgást hirdetik Varjas Antal és társulatának a Hollósy Kornélia színházban tartandó mai előadását. Varjasék Lugosról érkeznek Makóra, ahol négy napra át zsufolt házak előtt játszottak a közönség legnagyobb meglepedésére. Hiszük, hogy az előadást nálunk is nagy számú közönség fogja végig nézni. Varjas! hegedűjátékában Purcsi Károly zenekara kíséri. Jegyek válthatók Vészi Dezső papírkereskedésében és este hét órakor a színházi pénztárnál.

FIGYELEM!

Akar saját pénzéért olcsó húst vásárolni

Ugyokvetlenül menjen a huszpiacra, hol **BARANYI SÁNDOR** hentesnél vasárnap, július 12-ikétől kezdve kiűnő tejgyenge

borjúhúst

kilogrammonként a következő árkban lehet kapni:

Hátulja . . . 1 kor. 60 fill.
Eleje . . . 1 kor. 40 fill.

A fogyasztó közönség szives pártfogását kéri tisztelettel:

Baranyi Sándor hentes.

Szombaton és vasárnap
Varjas Antal és társulata
a Hollósy Kornélia színházban.

Jegyek előre válthatók:
V é s z i D e z s ő n é l .

Az Erzsébet-vigadó

berendezéssel együtt
haszonbérbe kiadó.
Bővebb felvilágosítást nyújt
Loránt Manó
titkár, a Makói Takarékpénztár
Részvénytársaságánál.

Eladó ház. A felső uton levő - H Á Z A M - 1000 négyszögöl területű földdel egészben, vagy kisebb darabokban parcellázva, ház helyének is örökös szabadságú eladó. - Értékeshetnél lehet VÉKONY JÁNOS SÁLL, a mellette lévő cserépszinben.

Ha így van, akkor én, amikor a „Budapesti Közlöny” című hivatalos lapnak az „Országgyűlési Értesítő”-jét olvasom, szentül hiszem, hogy amit az elnök mond, az szent igaz. No most gyereünk.

A szerdai ülést olvasom az „Országgyűlési Értesítő”-ből. Eppen Szász Károly elnököl. Ismerem nagyon jól: Kitűnő darabokat írt a Nemzeti Színházban. Némelyik már a századik előadást is megérte. Az én tenyerem már hólyagos, annyit tapsoltam már a Szász féle darabok századik előadásán. Tehát ez az ur elnököl. Azt mondja a szerdai ülésen az „Országgyűlési Értesítő” szerint ez az ur:

— Kérem Rakovszky képviselő urat, ne szóljon állandóan közbe. (Zaj a baloldalon.)

Tehát Rakovszky képviselő ur állandóan közbeszólt és az elnök ur figyelmeztette, amire a baloldali zajongott.

Mit csinált erre az elnök ur? Megmondja az „Országgyűlési Értesítő”, hogy asszonya:

— Ráth képviselő urat kérem, ne zavarja a tárgyalást.

Tehát Ráth képviselő ur zavarta a tárgyalást: és ezért elnöki figyelmeztetést kapott. Ha nem zavarta volna, nem keppit volna. Igaz? Az „Országgyűlési Értesítő” nem mondhat nekem valótlan és az elnök ur nem tévedhet. No, mi történt azután? Megmondja az „Országgyűlési Értesítő”, hogy asszonya:

Ráth Endre: Kérem, én egy szót se szóltam! (Halljuk! Halljuk: a jobboldalon.)

Tehát a tárgyalászavaró Ráth Endre képviselő ur tagadta, hogy ő zavarta volna a tárgyalást, amire a jobboldal halljukozott. Így történt vagy nem történt? Hivatalos lap mondja, hogy így történt, tehát igaz. Mindössze úgy állhat a dolog, hogy az elnök ur tévedett a képviselő ur nevével vagy Ráth Endre ur letagadta a tárgyalás zavarását.

Ez nem szép dolog Ráth Endre urtól, ha ez igaz. Ha nem igaz, akkor meg az elnök urnak kéne vigyáznia arra, hogy a képviselő urak nevét egymástól meg tudja különböztetni, mert megeshetik az is, hogy a meg sem mukkanó Ráth Endre urat mások helyett a fokozatos büntetések során még ki is vezetik a parlamentből. Nem igaz?

Amíg így füstölög magában az ember, addig eszébe jut, hogy nini, hiszen ez a Ráth Endre ez most talpall van fordulva a magyar parlamentnek, amennyiben Amerikát járja Károlyiékkel, hát hogy a menykúbe zavarja ez itthon a parlamenti tárgyalást! Igaz, hogy nyugtalan véru. vehemens elenézki, de hát Amerikából belekiabálni a Tisza István beszédjébe egy kicsit mégis bajos. Hogyan történhetett hát meg, hogy mégis ez az Amerikát járó Ráth Endre szerepelt a szerdai országgyűlésen közbeszólasokkal? Alkalmasint úgy, hogy az elnök ur annyira megszokta a Ráth Endre rendentasítását, hogy szajkómódra akkor is hajtogatja, amikor egy óceán választja el Ráth Endrét a magyar parlamentiól. Ezzel a magyarázattal csak megelégednénk, szóval az elnöki figyelmeztetések tárgyilagosságával, pártatlan elfogultlanságával már tisztában vagyunk, de mi lesz Ráth Endrének a képviselőházi naplóban szereplő közbeszólasával, hogy kérem én egy szót sem szóltam, mire a jobboldal halljukozott?

Jelen nem levő emberek mondásai szerepelnek a naplóban és mozgatták egyik másik oldalt? Avagy Ráth Endre képében maga a megtestesült igazság tiltakozott az elnöki szajkószkodás ellen? De hiszen ez csoda volna!

Ne higylünk csodákbn. Higyljük el, hogy a hivatalos napló sem mond mindig igazat és ez nem csoda.

1914. B. I. 80 - 2 sz.

Ő Felsége a király nevében!

A makói bír. járásbírósg mint büntető bíróság rágalmaszás vétségével terhelt Faendler Gusztáv elleni büntető Szobonya Miklós kir. járásbíró, Nagy Ferenc jegyző-könyvvezető a felek és képviselőik jelenlétében Makón 1914. évi április hó 4. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján a vád és védelem meghallgatása után következőleg

ítejt:

Faendler Gusztáv 46 éves módosi születésű apátfalvai lakos római katolikus magyar állampolgár, kereskedő, más, egy gyermek apja, írni olvasni tudó, vagyonos vádlottat büntőnek mondja ki a Btk. 262 §-ában meghatározott nyilvános rágalmaszás vétségében, amelyet az által követett el, hogy Apátfalván 1914. évi január hó 23-án a község háza nagytermében Ocskai Gyula, Farkas Józsa János és Koller István apátfalvai lakosokról, mint a csanádapátfalvai hitelszövetkezet ügyvezetőiről azt állította, miszerint a csanádapátfalvai hitelszövetkezetet ők használják.

S ezért Faendler Gusztáv vádlottat a Btk. 262 §-a alapján a Btk. 92 §-ának alkalmazásával jelen ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt a makói kir. járásbírósg vezetőjénél fizetendő az 1892. 27. t. c. -ben meghatározott cölökre fordítandó s behajthatatlanság esetén a Btk. 53. §-a alapján 20 (husz) napi fogházra átváltoztatható 200 (kettőszáz) korona mint 10 és 4 (négy) napi fogházra átváltoztatható 40 (negyven) korona pénz- mint melékbüntetésre ítélt.

Kötelezi vádlottat a Bp. 479. és 480. §-ai alapján arra, hogy az eddig felmerült 45 kor. 10 fillért valamint az ezután felmerülő büntető költséget a magyar kir. államkincstár részére a fennálló szabályok értelmében megfizesse.

Kötelezi vádlottat a Bp. 482. §-a alapján arra is, hogy a magánvádlók részére 160 korona eljárás költséget 15 nap alatt végrehajtás terhe alatt megfizessen.

Feljogosítja a Btk. 277. §-a alapján a magánvádlókat arra, hogy az ítélet egész terjedelmében a „Makói Független Ujság” című lapban a vádlott költségén közlésiessék.

Wisinger Károly ügyvéd díját 160 koronában, dr. Kardos Nándorét 150 koronában saját felükkel szemben megállapítja a Bp. 485. §-a alapján.

Indokolás.

Ocskai Gyula, Farkas Józsa János és Koller István apátfalvai lakosok mint a csanádapátfalvai hitelszövetkezet ügyvezetői azt a feljelentést tették, hogy Faendler Gusztáv kereskedő 1914. évi január 23-án Apátfalva község háza előtt azt állította, miszerint „A csanádapátfalvai hitelszövetkezetnél nem kapnak kamatokat a szegények, a hasznokat az intézői tisztviselők teszik zsebre, ők szedik is a tejfőt, kamatot pedig nem fizetnek”.

Vádlott tagadta a terhére rótt cselekmény elkövetését.

A bíróság a tanuként kihallgatott Tóth Mihály, Antal András, és Farkas Józsa Mihály tanuk vallomása alapján bizonyítottan fogadta el, hogy vádlott 1914. évi január hó 23-án Apátfalván, a község háza nagytermében a most

nevezett tanuk előtt azt a kijelentést tette, miszerint a szövetkezetet Ocskai Gyula, Farkas Józsa János és Koller István használják.

A vádlott a valódiság bizonyítását kérte, amelynek a bíróság a Btk. 263. § 1. és 4. §-a alapján, miután azt a Btk. 264. §-a kizárja, helyt adott.

A vádlott a valódiság bizonyítását tekintetében a következőket terjesztette elő:

1. hogy néla egy asszony jelenkezelt és panaszkolta, miszerint 100 korona betétje két év és két hónapig a szövetkezetnél volt elhelyezve a mikor a főzél neki kifizették, pénze után egy fillér kamatot sem kapott.

Az idevonatkozólag kihallgatott Juhász Mihályné tanu előadta, miszerint leányának szolgálati béréből 100 koronát a szövetkezetnél ősszeresvén, azt az 1914. évi január hó 8-án leánya házassági költéségeire fedezésére kivette s a kifizetést eszközölő Farkas Józsa János azon kérdésre, hogy pénze után kamatot kap-e, azt felelte, hogy „nem”.

Tekintettel azonban arra, hogy a fizika jövedelem felszámása az A. alatt becsatolt alapszabályok 40. §-ának b. pontja értelmében a közzététel hatáskörébe tartozik a a felek egyező előadása szerint a pénz kivételé alaktával az 1913. évi számadás az országos központi hitelszövetkezet által felülvizsgálva és jóváhagyva nem lett, és a közzététel az 1914. évben még meg nem tartatott, a fizetést eszközölő Farkas Józsa Jánosnak fenti kijelentése arra vonatkozik, hogy a hivatott pénz után csak akkor lesz kamat fizetve, ha a közzététel az erre vonatkozó felhatalmazást megadja. Ezek szerint Juhász Mihályné részére a kamat illetve fizika jövedelem a közzététel megtartása után fog fizetésre kerülni, amint ez a nevezett tanu kihallgatása szerint az előző két esztendőben is pontosan és hiány nélkül megtörtént.

2. hogy Benkőczy Sándor apátfalvai tanuknak 300 korona kölcsönre volt szüksége, a célból kérdést intézett Ocskai Gyulához, miszerint tudna-e részére valahonnan kölcsönt szerezni s Ocskai azt a kijelentést tette, hogy ha neki 10 koronát fizet, az esetben lesz kölcsön.

Idevonatkozólag Benkőczy Sándor tanuként kihallgatván, előadta, hogy körülbelül 8-10 évvel ezelőtt Ocskai Gyulával, akivel az időtáiban jó viszonyban volt, egy este a lakás előtt üldögélve, mondotta Ocskai Gyulának, miszerint 500 korona kölcsönre szüksége volna, amire Ocskai Gyula nevére azt a kijelentést tette, hogy 5 forintért tudna valamit csinálni.

Tekintettel a tanuk most is mertett vallomásra a bíróság a köztük lefolyt beszélgetést egyébként mint baráti iráfalkozásnak nem tekintette s miután Ocskai Gyula olyan kijelentést nem tett, miszerint a pénzt a vezetése alatt álló hitelszövetkezetnél tudja megszerezni s ennek a működésének fejében kéri Benkőczy Sándortól az 5 forintot, a tanuk a vallomása nem alkalmas annak a ténynek bizonyítására, hogy Ocskai Gyula a hitel kieszközölésére pénz ígérete mellett vállalkozott volna.

3. hogy Szűcs István volt adóvénnyázi igazgató tanító levélben fordult az Apátfalvai hitelszövetkezet igazgatóságához, a melyben

mint a néhai Szűcs János volt apátfalvai plébános egyik örököse felvilágosítást kért a tekintetben, hogy néhai Szűcs Jánosnak a hitelszövetkezetnél hány darab üzletrésze volt, hányszor és milyen értékben vásárolta azokat, mikor és mily összegben lettek azok betéve és mikor lettek kivéve? s ezért a munkáért az apátfalvai hitelszövetkezet igazgatósága 15 korona befizetését kérte.

Az iratokhoz B. alatt van csatolva az a levél, amelyet Szűcs István az apátfalvai hitelszövetkezet igazgatóságához intézett a C. alatt van csatolva a hitelszövetkezet által adott válasz. Ezekből a levelekből kifutik, hogy Szűcs István a néhai Szűcs János hagyatékát képező részvények minőségéről tudakozódott, arról a szövetkezet-től írásbeli értesítést kért, amelyet a szövetkezet a C. a levél tanúsága szerint csak 10 korona ellenében volt hajlandó megadni.

Tekintettel arra, hogy a D. alatt csatolt díjszabás szerint a hitelszövetkezet vezetői a hivatalukhoz szorosan nem tartozó munkákért díjat szedni jogosítva vannak s a szövetkezet egyes tagjainak írásbeli értesítéseket küldeni nem tartoznak ingyen.

Tekintettel arra, hogy mint az idevonatkozólag kihallgatott Szűcs István és Szűcs Ferenc tanuk vallomásából kifutik, miszerint néhai Szűcs Istvánnak a szövetkezetnél legalább 21 drb. üzletrésze volt s ezek szerzésének ideje azok értéke és hogy mikor mely összegben lettek betéve, avagy kivéve, hosszabb munkálatot igényelt, a bíróság úgy találta, hogy ilyen munkálatok teljesítésére a szövetkezet köztisége ingyenesen fel nem használható s az ily munkálatokért díjat követelni jogosítva vannak.

4. hogy néhai Szűcs János hagyatékából két darab üzletrészt sértettek mint a szövetkezet vezetői eltagadják s azt csak a főszolgabíró erélyes közbelépésére szolgáltatták ki,

idevonatkozólag vádlott és védő a felajánlott bizonyítékok beszerzésétől elállott.

5. Hogy Somogyi Béla tanító 200 koronát adott át Ocskai Gyulának megőrzés végett, ezt az összeget Ocskai Gyula a szövetkezetnél kamatozás céljából elhelyezte s mikor Somogyi Béla a főzél kivette, kérte Ocskai Gyulától a kamatokat is, azonban azt a választ kapta, hogy a kamatokat a vezetőség elitta.

Somogyi Béla ez esetre vonatkozólag tanuként kihallgatván, előadta, miszerint körülbelül 10-12 évvel ezelőtt születési 2000 koronát örökölvén, azt akkori jóbarátjának Ocskai Gyulának megőrzés végett adta, aki azt a szövetkezetnél elhelyezte. Előadta tanu azt is, hogy az összeget körülbelül 3-4 hónap alatt apródonként ki-szedgette s mikor az utolsó 200 koronát kivette, megkérdezte Ocskai Gyulától, vajon pénze után jár-e neki valami kamat és mennyi. Ocskai Gyula azt a kijelentést tette, hogy jár 12 kor. 50 fill., azonban azt a barátjával elköltötte.

Tekintettel arra, hogy Somogyi Béla saját vallomása szerint a pénzét Ocskai Gyulánál, mint barátjánál helyezte el s becsatolva levő alapszabályok 1-ső fejezetében foglalt elvek szerint csak szövetkezet tagjainak nyújt anyagát előnyökét a kamatok fizetését a 10.

§. 3. bekezdése értelmében megállta, a bíróság arra az álláspont-ra helyezkedett, hogy Somogyi Bélának, aki a szövetkezetnek tagja nem volt, pénze után kamat nem jár s azt ezek szerint Ocskai Gyula el sem költötte.

6. Hogy Kardos György apátfalvai lakos a szövetkezet-től kölcsönt vett fel a vezetőség bélyeg címén 19 korona 40 fillért a kölcsönből levont, holott a szövetkezet törvények szerint annak ügyletei után semminemű bélyegilleték nem jár.

Kardos György tanuként kihallgatván, előadta, miszerint az 1913. év őszén a szövetkezet-től 1600 korona kölcsönt vett fel betáblázásra s ebből az összegből 8 százalék kamat fejében 64 korona s ezenfelül pedig még 21 korona levonásba hozatott.

Kardos György a birtokában levő könyvecskét felmutatván, abból a bíróság megállapította, hogy kamat címén 64 kor. táblázás költsége címén 5 korona, bélyeg címén pedig 16 korona vonatott le.

A bíróság a kamatok és a 5 korona táblázási díj levonását a számítás és a B. a. díjszabás szerint helyesnek fogadta el egy-szersmind a Kardos György által felmutatott eredeti kötelezvényből megállapította azt is, hogy a 16 korona nem bélyeg címén lett levonásba hozva, hanem az Országos központi hitelszövetkezet által megállapított a kölvényben bent foglalt azon szabály alapján vonatott le, hogy minden adós a névleges kölcsön összege után értékesítési díj címén 1 százalékot tartozik fizetni, amely összeg az 1600 kor. után 16 koronát tesz ki.

Erre vonatkozólag elfogadta a bíróság Ocskai Gyulának azt az előadását, hogy a köznép nem tudván megérteni az értékesítési díjnak a minőségét és annak értelmét az e címen levont összeget a fizetési könyvecskébe bélyeg címén azoktár megnevezni és levonásba venni.

Miután pedig ebben a levonásban az adós a kölvény aláírása által megnyugodott s az a felek egyező akarata alapszik, ez a levonás habár bélyeg címén lett a fizetési könyvbe bejegyezve, helyesnek és jogosnak tekintendő.

7. hogy Pataki Aurél jegyzőségnek ideje alatt a községnek 1000 koronát meghaladó betétje volt a szövetkezetnél kamatot azonban utána nem kapott.

Erre vonatkozólag a vádlott bizonyítékokat nem szolgáltatott.

8. hogy a vezetőség a szövetkezet könyveit szabálytalanul vezeti, a zárszámadás az 1913. évről elkészítve nincs, az üzlet haszon pontos mennyisége a könyvekből nem állapítható meg s általában az üzlet kezelés rendetlen. A vádlott ezeknek a körülményeknek a bizonyítására adatokat szintén nem szolgáltatott.

Tekintettel arra, hogy vádlottnak a Tóth Mihály, Antal András és Farkas Józsa Mihály tanuk vallomásával igazolt az a kijelentése, hogy a szövetkezetet a feljelentők használják, másként nem értelmezhető, minthogy a szövetkezet vezetői a szövetkezet által megkötött ügyletek után meg engedett módon hasznot húznak, ezáltal maguknak jogtalanul vagyoni hasznót szereznek.

Tekintettel arra, hogy vádlottnak ez a kijelentése valódiság esetén alkalmas volna arra, hogy a feljelentők ellen büntető eljárás alapjául szolgálja.

Tekintettel arra, hogy vádlott kije-

lentését többek jelenlétében a községháza nagytermében tehát nyilvánosan tette

s tekintettel arra, hogy a feljelentés mint a csanádapátfalvai hitelszövetkezet vezetői az országos központi hitelszövetkezetek tagjai, mely hitelszövetkezet az 1898. évi XXIII. t.-c. értelmében alakult, tehát törvény által alkotott testületnek tagjai,

a bíróság vádlottjának a cselekményét a büntető törvénykönyv 262. §-a szerint minősülő rágalmozás vétségének minősítette s a vádlottat ebben a büntetelményben mondotta ki bűnösnek, miután a valódiság bizonyítása a felek értelmében nem sikerült.

A büntetés kiszabásánál a bíróság a vádlott büntetlen előéletét s családi állapotát oly enyhítő körülménynek tekintette, mely a Btk. 92. §-ának az alkalmazását indokolta teszi, a kiszabott pénzbüntetés mértékénél azonban súlyosító körülményként ímrelegte azt, hogy vádlott éveken keresztül csanádapátfalvai hitelszövetkezetnek igazgatósági tagja volt, annak ügykörével ismerős s az általa tett kijelentéseket jobb tudomása ellenére tette meg.

A jegyzőkönyvben foglalt, azonban a fentebbiekben meg nem említett tanuk vallomásai részben lényegtelenek voltak, részben pedig okiratokkal igazoltattak, a bíróság e tanuk vallomására súlyt egyáltalában nem fektet.

Az ítélet egyéb rendelkezései a felhívott szakaszokon alakulnak.

Kelt Makón, 1914. évi április hó 4. napján.

SZOBONYA sk. kir. bíró
A kiadmány hiteltel:
NAGY FERENC. kezelő.

7028—B. 1914. szám.

Ő Felsege a király nevében!

A szegedi kir. törvényszék mint felelőbírói bíróság rágalmozás vétsége miatt Faendler Gusztáv ellen indított büntető, amelyben a makói kir. járásbíró az 1914. évi április hó 4. napján 1914. B. I. 80—2 szám alatt ítéletet hozott, a védő és a vádlott részéről a bűnösség kimondás és minősítés, a büntetés súlyossága és a Bp. 1. §-ának nem alkalmazása miatt használt és írásban nem indokolt felelőbírási következtetésben.

Magay Lajos kir. törvényszéki bíró mint elnök, Dr. Tóth Gyula kir. törvényszéki bíró és Habermann Gusztáv kir. törvényszéki bíró, valamint Bolgár Kálmán kir. törvényszéki joggyakorló mint jegyzőkönyv vezető, részvételével, Wizinger Károly ügyvéd mint magánvádló képviselőjének, a szabadlábban levő vádlottnak és Dr. Kardos Nándor ügyvéd mint védőnek jelenlétében Szegeden 1914. évi május hó 30. napján megtartott nyilvános tárgyaláson vizsgálat alá vette és meghozta a következő

ÍTELETTET:
A kir. járásbíró ítéletét annyiban, amennyiben vádlott cselekményét a Btk. 262. §-a szerint minősítette, ennek károsán a büntetés kiszabása vonatkozó részében is, a Bp. 385. §-a 1. b. pontja alapján megsemmisíti, vádlott cselekményét a Btk. 258. §-ában meghatározott rágalmozás vétségének minősíti és ezért vádlottat a Btk. 258. §-a alapján a Btk. 92. §-ának alkalmazásával az 1892. évi XXVII. t.-c.-ben megjelölt célokra fordítandó az ítélet jogerőre emelkedésétől számítandó 15 nap alatt végrehajtás terhével a makói kir. járásbírósnál fizeendő behajtathatlanság esetén két (2) napi fogházra átváltatandó negyven (40) korona pénzbüntetésre mint fő 1 (egy) napi fogházra átváltatandó husz (20) korona pénzbüntetésre, mint mellékbüntetésre ítéli.

A Bp. 479. és 480. §-a alapján köteles a vádlottat, hogy 15 nap alatt különbeni végrehajtás terhe mellett a főmagánvádlónak 15 K felelőbírási költséget megfizessen.

A kir. járásbíró ítéletét többi felelőbírási részében helyben hagyja,

nem felelőbírási részét pedig nem érinti.

INDOKOLÁS:

A kir. törvényszék, a kir. járásbíró ítéletét a vádlott bűnösségének megállapítása tekintetében indokolása alapján helyben hagyja.

A bűncselekménynek a Btk. 262. §-a szerint minősítését azonban nem fogadta el, mert egymagában az a körülmény, hogy a csanádapátfalvai Hitelszövetkezet mint az országos központi hitelszövetkezet tagja az 1898. évi XXIII. t.-c. értelmében alapul, magát a csanádi apátfalvai hitelszövetkezetet törvény által alkotott testülettel nem teszi s közönséges pénzügyi jellegét nem változtatja meg, következésképp tisztviselő is mint egy egyszerű pénzügyi alkalmazottai, a törvény által alkotott testület jogainak nem minősíthető; mert továbbá jellehet vádlott a vád tárgyává tett kifejezéseket a községházán, tehát nyilvánosan helyen használta, de mert azokat csak három egyén hallotta, a rágalmozás vétségének ez a módja meg nem állapítja meg a nyilvánosságát azt a fokát, amelyet a Btk. 262. §-a alkalmazására a törvény megkövetel.

Mint hogy pedig a kir. járásbíró ennek ellenére a vádbeli cselekménynek minősítésénél és a büntetés kiszabásánál még is a Btk. 262. §-át alkalmazta s ennek folytán a Bp. 385. §. 1. b. pontjában meghatározott anyagi semmisségi okot létesítette, ítéletének a bűncselekmény minősítéséről és ezzel kapcsolatban a büntetés kiszabásánál rendelkező részét a Bp. 554. §-ának második bekezdése értelmében megsemmisíteni, a vádlott cselekményét törvényszerűen minősíteni s az enyhítő körülmények nagyobb méltatásával vádlottat bűnösségi fokával arányban álló büntetéssel sújtani kellett.

Az ítélet nem felelőbírási részét azért kellett érintetlenül hagyni, mert a Bp. 387. §-a szerint hivatalból figyelembe veendő semmisségi okot a kir. törvényszék nem észlelt.

Szegeden, 1914. évi május hó 30. napján. Magay sk. t. elnök, Dr. Tóth sk. előadó. Ezen ítéletek jogerőségét és végrehajthatóságát igazolom.

Makó, 1914. július 8.
Nagy Ferenc
kezelő.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelméi.

(502)

73. fejezet

Vérnyomok a hóban.

Jó pénzért hajnalban s fel lehet verni a női ruha kereskedőt, teremtuccse, az egész kompániát elviszi ruhát vásárolni és azt a ruhát veszi meg, melyre a fiúk legtöbb szavazata esik.

Aztán ittak, mulattak tovább. Ezalatt Piroska iszonyu lelki küzdelmet vívott.

Miért örült szabadulásának? Nem azért, hogy szabad lesz és haza mehet nagyszülőihez.

Ob, nem! Hiszen nagyszülőit csak elszomorította volna borzasztó sorával.

Legalább Piroska ebben a hitben volt.

Azért örül, hogy kiszabadulva neki mehet a Ducának és egyszerre két szerencsétlenné az életét olthatja ki.

Gusztáv szobájában leült egy székre.

Knezeit ölébe ejtette s úgy me-rengelt a szemközti levő kandelabó tüében.

A kandallóban pattogott a tűz.

Az izzo zsarátnok bevilágította a szoba belsejét.

Künn besötétedett és esett a hó.

Piroska a zsarátnokot bámulta.

— Gusztáv felhozott a pinczéből és elvisz innen. Ugyan hova mehetnék velle? fűzte gondolatait Piroska. Schová! Hiszen az én szívem Darcsey Sándoré.

(Folyt. köv.)

Értesítés! Az aratási és cséplési időnyre pálinkákat :- legjobb :-

minden minőségben, olcsó árakban a régi elismert jó hírnevű IRITZ cégnél a legméltányosabb árban szerezhető be. — Továbbá figyelemre méltó eredeti :- kőbányai gyári töltésű, legjobb minőségű :-

Kristály, Maláta és Duplamaláta sörök

szintén nálam szerezhető be a legolcsóbb árakban.

Teljes tisztelettel IRITZ SÁMUEL ÖZV

Igyon maga is KAKUKFŰ KESERŰT!

Készíti: Kankovszky A. céggel

A KAKUKFŰ GYOMORLIKÖR

nélkülözhetetlen ital gyomorbántalmaknál.

Kapható mindenütt.

Makón főraktár:

Sándor Zsigmond gyógyszerárában.

Zeitler Rudolf és társai gőzmalom és jéggyár részvénytársaság Makó.

Van szerencsénk a jégvásárló t. közönség szives tudomására hozni, hogy a jéggyártást és jégkihordást már megkezdtük és

KRISTÁLYTISZTA MŰJÉG

malmi irodánkban (36. telefonszám), megrendelhető. Kisebb mennyiségű jég a malomtelepen és városi lisztüzleteinkben kapható.

50 kilóig a jég ára 4 fillér, ezen fölül mennyiségnél 3 fill.

Rendkívüli feltűnést keltenek Pártos E. és Társa áruház

ujjonnan bevezetett áruai, eddig nem létezett olcsó árai.

Női himzett ingek	1 korona 98 fillé
Női háló kabátok	1 " 98 "
Női háló ingek	1 " 98 "
Női nadrágok schiffonból	1 " 98 "
Női nadrágok pargetből	1 " 98 "
Diszes párnák	1 " 98 "
Schiffon alsók	1 " 98 "

Bluzok, aljak, pongyolák, reform ruhák, kostümök éány ruhák, leány és női felöltők, női kalapok, eredeti párisi modellek.

Gyászárunkban állandóan nagy választék!

Valódi szörme gallérok, muffok kizárólagos raktára.